

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 707/2020 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen VR:n kaluston saatavuudesta ja määrästä

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimitannut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Joonas Köntän /kesk näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 707/2020 vp:

Onko ministeri uusien tietojen valossa valmis muuttamaan vastausta aiempaan kysymykseen henkilöjuna liikenteen palauttamisesta välille Jyväskylä—Äänekoski ja

miten ministeri suhtautuu mahdollisiin VR:n antamiin epäselviin tietoihin lähiliikennekaluston määrästä?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Olemme tiedustelleet kalustoon liittyvistä kysymyksistä lisätietoa valtioneuvoston kansliasta ja VR-Yhtymä Oy:stä (VR). Valtioneuvoston kanslian omistaja-ohjausyksiköltä saamamme tiedon mukaan: "viittaukset epäselviin tietoihin liittyvät siihen, että kirjallisessa kysymyksessä viitatussa artikkelissa VR:n kommentit markkinaehtoisien kaukoliikenteen kaluston riittävydestä ovat menneet sekaisin lähiliikennekaluston saatavuuden kanssa. VR on investoinut viime vuosina voimakkaasti kalustoon nimenomaan markkinaehtoisessa liikenteessä ja VR:n edustajan kommentit artikkelissa koskivatkin kaukoliikenteessä käytettävää kaksikerroksista InterCity-kalustoa, jolla yhtiö on pystynyt lisäämään kapasiteettia. InterCity-kalusto on kuitenkin tarkoitettu suurten matkustajamäärien kuljettamiseen pitkillä matkoilla, eikä se sovellu kustannustehokkaasti tiheään ja lyhyeen lähiliikennetyyppiseen liikenteeseen. Artikkelissa viitattiin myös siihen, että VR:n ilmoittama lähiliikennekaluston saatavuus olisi ristiriidassa Traficomien kalustorekisterin kanssa. Tämän osalta on huomioitava, että Traficomien rekisteri sisältää tiedot kaikista rekisteröidystä kalustosta, eli myös liikennekäytöstä poistuneista kalustoyksiköistä. Rekisteristä kalusto poistuu vasta silloin, kun Traficomille toimitetaan romutustodistus. VR:llä on liikennekäytöstä poistettuja ja ajokiellossa olevia lähiliikennejuna, joiden osia yhtiö hyödyntää liikennekäytössä olevien junien kunnossapidossa ja elinkaaren jatkamisessa. Nämä yksiköt näkyvät kalustorekisterissä, vaikka eivät ole enää liikennekelpoisia. Näin ollen VR:n antamiin tietoihin lähiliikennekaluston määrästä ei liity epäselvyyksiä"

Valtioneuvoston kanslialta ja VR:ltä saamamme tiedon mukaan tällä hetkellä junakalusto muodostaa pullonkaulan tarjonnan merkittävälle lisäämiselle hankinnan kohteena olevissa liikennepalveluissa. Erityisesti esteetöntä ja positiivisen asiakaskokemuksen tarjoavaa taajamajuna-, kisobussi- ja yöjunaliikennekalustoa ei ole VR:n ilmoituksen mukaan käytettävissä vuorotarjonnan

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 707/2020 vp

merkittävään lisäämiseen. VR:n mukaan vanhaa kalustoa on sinänsä mahdollista saneerata pidemmällä aikavälillä, mutta VR:n mukaan tällä kalustolla on merkittäviä rajoitteita, kuten kustannustehokkuus, esteettömyys ja ilmastoinnin puute. Yhdenvertaisuusvaltuutettu on myös edellyttänyt, että liikenne- ja viestintäministeriö kiinnittää erityistä huomiota hankittavien liikennepalveluiden esteettömyyteen, mikä rajoittaa mahdollisuuksia käyttää vanhaa kalustoa uuden liikennöinnin aloittamiseen. Uusia alueellisia ja esteettömiä henkilöjunaliikennepalveluita ei siis voida toteuttaa ilman lisäinvestointeja kalustoon, ellei vähennetä muun liikenteen tarjontaa samanaikaisesti. VR on hankkimassa uutta lähijunaliikennekalustoa, joka on tulossa käyttöön aikaisintaan vuonna 2025 ja jolla korvataan vanhat sm2-junat. VR:n mukaan kyseisen hankinnan optioilla on mahdollista hankkia myös lisäkalustoa uuteen lähijunaliikenteeseen, mutta tämä edellyttää, että uusien yhteyksien järjestämiseen on muun muassa riittävä julkinen rahoitus.

Henkilöjunaliikenteen järjestäminen on sidottu maantieteellisiin, taloudellisiin sekä toiminnallisiin reunaehtoihin. Liikenteen järjestäminen vaatii toteutuakseen vapaata ratakapasiteettia ja junakalustoa sekä julkisen rahoituksen, mikäli liikennöinti ei ole taloudellisesti kannattavaa. Tarjonnan lisääminen esimerkiksi Jyväskylä – Äänekoski välille edellyttää, että edellä mainitut reunaehdot täyttyvät. Covid-19 –tilanne vaikuttaa myös joukkoliikenteen järjestämisen edellytyksiin muun muassa vähentyneiden matkustajamäärien ja lisääntyneiden terveysturvallisuusvaatimusten osalta.

Liikenne- ja viestintäministeriöllä ja VR-Yhtymä Oy:llä on neuvottelut käynnissä 2020-luvun kannattamattoman henkilöjunaliikenteen hankinnasta. Lähtökohtana neuvotteluille on nykyinen rahoitustaso ja olemassa oleva henkilöjunaliikenteen tarjonta, jota pyritään kehittämään asiakaslähtöisesti, määrällisesti ja laadullisesti. Henkilöjunaliikenteen tarjontaa tullaan kokonaisuutena tarkastelemaan prosessissa yhteistyössä VR:n kanssa. Myös kaikkia alueita kuullaan valmistelun aikana suunnitellusta liikennetarjonnasta ja sen kehittämismahdollisuuksista. Lisäksi sopimukseen sisältyy myös muutosten hallintamekanismi, jonka avulla on mahdollista muuttaa hankittavaa liikennekokonaisuutta sopimuskauden aikana.

Helsingissä 26.10.2020

liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka